■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی ■ نخستین موسسه فرهنگی مطبوعاتی کشور دارای گواهینامه بین‌المللی ISO9001:2008

جام جم

■ شاپا: ۳۶۳۷-ISSN۱۷۳۵
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰ - ۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کد پستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۴۲۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: به‌صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها (چاپخانه‌های روزنامه جام‌جم)

شنبه ۱۰ اسفند ۱۳۹۸ | ۵ رجب ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۶۱۲ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Saturday - 2020 February 29

حدیث روز: بحارالانوار

امام هادی (ع): اعتبار مردم در دنیا به مال است و در آخرت به عمل.

پلک احساس: حافظ

ای دل غمدیده حالت به شود دل بد مکن
وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور

امروز در تاریخ:

- ورود امام خمینی(ره) به قم پس از ۱۵ سال دوری (۱۳۵۷ ش)
- تصرف اندلس توسط اعراب (۷۱۴ م)
- آغاز به کار صندوق جهانی پول سازمان ملل متحد (۱۹۴۷ ش)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۲/۱۷ — غروب آفتاب: ۱۷/۵۹
اذان مغرب: ۱۸/۱۷ — نیمه‌شب شرعی: ۲۳/۳۵
اذان صبح (فردا): ۵/۱۱ — طلوع خورشید (فردا): ۶/۳۴

پیش‌بینی آب و هوا یکشنبه

تهران	اهواز	اردبیل	اصفهان	بندرعباس	رشت	سنندج	زاهدان
۱۸ / ۷	۲۷ / ۱۱	۱۴ / ۴-	۲۲ / ۵	۲۸ / ۱۵	۱۶ / ۷	۱۵ / ۲	۲۴ / ۶

حکمت ۱۳۲: نهج‌البلاغه

خدا را فرشته‌ای است که هر روز بانگ می‌زند: بزایید برای مردن و فراهم آورید برای نابود شدن و بسازید برای ویران گشتن.

تلنگر

مجاهد راه علم

محمدرضا کایینی
پژوهشگر

«آرام باش، رفتن یك روحانی خدوم آن هم با دستی پر از حسنات که ناراحتی ندارد، تنها بگو: انا... و انا الیه راجعون!»

این چند کلام را زنده‌یاد استاد سیدهادی خسروشاهی به نگارنده گفت. ۱۲ سال پیش، آن‌گاه که ساعتی پس از رحلت استادم زنده‌یاد آیت‌ا... مجتهدی تهرانی تماس گرفت و این قلم را بی‌تاب یافت و من که دیروز صبح خود را با شنیدن خبر درگذشت غریبانه‌اش و با گریه‌های فرزندش آغاز کردم، نه در آن زمان توانستم توصیه آن بزرگوار را به گوش بگیرم و نه در این زمان!

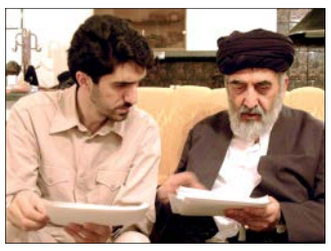

برای من آشنایی با استاد، مقارن بود با آشنایی با کتاب! فراوان نوشته بود و جذاب و به سبکی روزآمد و بسیار درباره محبوبش سیدجمال‌الدین اسدآبادی و عجیب آن‌که در نزدیکی سالمرگ وی بدرود حیات گفت! او تا اواسط دهه ۷۰ و به دلایلی که جای ذکر آن نیست، کمتر به گفت‌وگوی مطبوعاتی تن می‌داد تا این‌که این قلم به سماجت دامن وی را گرفت و در نهایت برای گفت و شنودهای فراوان با نشریات یا صفحات تحت مدیریت خود در مطبوعات، مجاب‌اش ساخت و بعد از آن بود که باب مصاحبه‌های او با دیگر نشریات نیز مفتوح شد. دوستی صمیمانه ما از آن هنگام آغاز شد، همراه با ساخته شدن خاطرات بی‌شمار تا پایان حیاتش.

بی‌شك خسروشاهی در بسیاری عرصه‌های مهم و خطیر دوران ما در زمره پیشروان است. تلاش برای نزدیکی فرق اسلامی یا دست‌کم به درآوردن ایشان از تضاد، تلاش برای پیوند نسل روشنفکر و دغدغه‌مند حوزوی و دانشگاهی، تلاش برای رساندن آورده‌های اندیشمندان نوگرای اسلامی به علاقه‌مندان و... الخ. حاصل گرانسنگ این همه، آثاری پرشمار است که تنها ذکر عناوین آن، دفتری را فراهم خواهد آورد!

واپسین یادگار او کتابخانه‌ای است که در سالیان آخر حیات، در شهرك پردیسان قم بنا نهاد و مجموعه کتب نفیس و کمیاب خویش را ـ که در طول مدت عمر و از اقصی نقاط جهان گرد آورده بود ـ به آن اهدا و وصیت نمود که بر آستانه آن دفن گردد. هر چند که شرایط این روزها و مرگ تلخی که از وی سراغ گرفت، تحقق این توصیه را نامقدور ساخت! این مختصر را در شرایطی دشوار به قلم آوردم، از این پس درباره او فراوان خواهم گفت و نگاشت. خدایش رحمت کند.

استخراج الماس از نفت

محققان دانشگاه استنفورد برای اولین بار توانستند مولکول موجود در سوخت فسیلی را به الماس خالص مبدل کنند.

به گزارش مهر، پژوهشگران بعد از بررسی سازوکار شکل‌گیری الماس توانستند روش تازه‌ای را برای تولید یك الماس خالص با استفاده از مولکول سوخت فسیلی ابداع کنند.

این خبر نه‌تنها برای سازندگان طلا و جواهر خوشحال‌کننده است، بلکه برای تمام افرادی که در فرآیند تولید محصولات مختلف به اعمال فشار زیاد روی مولکول‌های اجسام گوناگون نیاز دارند، تحولی امیدوارکننده محسوب می‌شود. مولکولی که به این منظور شناسایی شده هم در نفت خام و هم در گاز طبیعی وجود دارد. الماس در عمق چند صد کیلومتری زمین و تحت فشار و گرمای شدید شکل می‌گیرد و ایجاد آن حاصل کریستالیزه شده کربن است.

گفت‌وگو با مهدی قزلی، مدیر بنیاد شعر و ادبیات داستانی درباره مرحوم حجت‌الاسلام سید هادی خسروشاهی

حکیمی برای تمام فصول

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

چند سالی است که اسفند ماه خوبی برای هنرمندان و اهالی فرهنگ نیست. چند سالی است اسفند که می‌شود دلهره می‌آید سراغمان که خدا رحم کند! اما اسفند امسال جور دیگری رقم خورده، کورنا آمد و همه را زیر تیغ گذاشت و حالا دیگر واقعا باید بگوییم خدا به همه ما رحم کند. اما در همین شرایط هم باز فرشته مرگ زودتر از دیگران به سراغ اهالی فرهنگ رفت. همین چند روز قبل بود که خبر آمد حجت‌الاسلام سید هادی خسرو شاهی درگذشت. خبر خیلی زود به خبر یک خبرگزاری‌ها و سایت‌ها خبری و شبکه‌های اجتماعی تبدیل شد، آنهایی که او را می‌شناختند متاسف شدند و آنهایی که او را نمی‌شناختند، پرس‌وجو کردند که او چه کسی بوده که خبر درگذشتش چنین بازخورد زیادی داشته است. حجت‌الاسلام خسروشاهی مردی اهل حکمت و فلسفه اسلامی، سیاست، تاریخ و مطبوعات بود. مردی که همه عمر تحقیق کرد و پژوهش‌هایش را نوشت. مردی که همه عمر در کنار کتاب زیست. حتی وقتی که به عنوان سیاستمدار و سفیر به واتیکان و قاهره رفت. شاید به همین دلیل است زمانی که سفیر بود هم اتفاقات خوبی را رقم زد. زمانی که در واتیکان - مرکز مسیحیت جهان و مقر پاپ - بود نهج‌البلاغه و قرآن به زبان ایتالیایی منتشر شد و زمانی که در قاهره بود، حکمت و فلسفه تشیع را گسترش می‌داد.

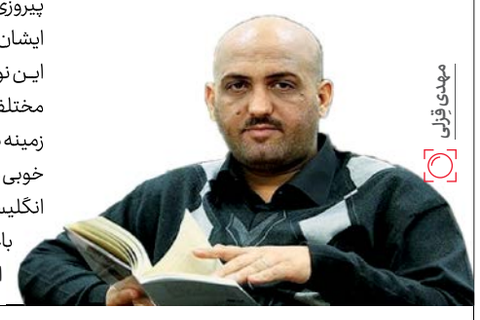

مهدی قزلی

با مهدی قزلی، مدیر بنیاد شعر و ادبیات داستانی هم‌صحبت شدم تا درباره زنده یاد خسروشاهی برایمان بگوید.

محقق مستندنگار

این نویسنده می‌گوید: مرحوم خسروشاهی شخصیتی چند وجهی داشت و آنقدر طالب دانستن و تحقیق بود که دامنه ارتباطاتش با شخصیت‌های مختلف گسترده بود. ایشان با نخبگان بیشتر حوزه‌ها در ارتباط بود از قبل انقلاب و زمانی که طلبه بود. از روحانیون سرشناسی مانند امام خمینی (ره) تا آیت‌ا... طالقانی تا نویسندگانی مانند جلال آل احمد. بسیار جستجوگر بود و در همه حوزه‌ها مطالعات گسترده‌ای داشت. برای همین در خانه‌اش کتاب‌ها، مجلات و اسنادی یافت می‌شود که نایابند. شخصیتی مستندنگار بود. اهل نوشتن. هر چیزی که می‌دید یا می‌شنید را می‌نوشت تا برای آیندگان بماند. تاریخ برایش جذاب بود و تحقیقات زیادی در این زمینه دارد. زمانی که برای جایزه جلال در خدمت ایشان بودیم از زنده یاد جلال خاطرات بکری برایمان تعریف می‌کرد. جوان بوده که با آل احمد رفت و آمد داشته و به ادبیات آن زمان احاطه کامل داشته و با مطبوعات هم همکاری می‌کرد.

سفیری برای قطب مسیحیت

از قزلی می‌پرسم ایشان اولین سفیر ایران بعد از پیروزی انقلاب در واتیکان بودند. چه ویژگی‌هایی در ایشان بود که برای این سمت انتخاب شدند؟

این نویسنده می‌گوید: آقای خسروشاهی ادیان مختلف را خوب می‌شناختند. اطلاعات خوبی در این زمینه داشتند و از طرفی به مباحث اسلام هم تسلط خوبی داشتند و به زبان ایتالیایی هم مسلط بودند و انگلیسی و عربی را هم می‌دانستند. همه این‌ها باعث شد که ایشان به عنوان سفیر به واتیکان اعزام شوند و بعد هم به قاهره بروند. قاهره از این بابت اهمیت داشت که مراکز تحقیقاتی و مهم اسلامی در این شهر واقع شده و سفیر جمهوری اسلامی باید دانش زیادی می‌داشت و به عنوان خُبره و محقق اسلامی وارد این شهر می‌شد که آقای خسروشاهی همه این صفات را داشتند. در واتیکان گروهی را گرد هم آوردند که قرآن و نهج‌البلاغه را به ایتالیایی ترجمه کردند و خودش بر کار ترجمه آنها نظارت داشت. ایشان هر چند در سال‌های اخیر به دلیل کهولت سن، از نظر جسمانی ضعیف شده بودند اما بین قم و تهران در رفت و آمد بودند و تا آخرین روزهای حیات دست از تحقیق و مطالعه برنداشتند. خدایش بیامرزد.

نفر سمت راست حجت‌الاسلام خسروشاهی، نفر سمت چپ آیت‌ا... طالقانی

کافه میرداماد

مهدی طالقانی: پدرم نویسنده مکتب اسلام بود

مهدی طالقانی، پسر زنده یاد آیت‌ا... طالقانی می‌گوید من بچه بودم که حجت‌الاسلام خسروشاهی به خانه ما رفت و آمد می‌کرد. می‌دانم در یکی از آدم‌های موثر در تاسیس مجله کتب اسلام بود. این مجله در فضای سال ۲۰ منتشر می‌شد که اوضاع ایران همه جوره خراب بود. آیت‌ا... طالقانی و آقای خسروشاهی در این مجله مطالبی را می‌نوشتند. ایشان یکی از شخصیت‌هایی بود که در مراسم مختلف که به مناسباتی مانند عید فطر پدرم برگزار می‌کرد، شرکت می‌کرد. همچنین یکی از شخصیت‌هایی بود که در برنامه‌هایی که در مسجد هدایت برگزار می‌شد، حضور داشت. معمولا هر جا پدرم بودند ایشان هم حضور داشتند. تا چند سال قبل هم به مراسمی که دعوتشان می‌کردیم، می‌آمدند که یکی از آنها نشستی بود که با حضور آقای حجتی کرمانی در موسسه اطلاعات برگزار شد. من از صمیم قلب درگذشت ایشان را تسلیت می‌گویم و امیدوارم شرایط فعلی به‌زودی به سمت بهبودی و آرامش تغییر کند.

ربات نوازنده هم آمد

محققان رباتی توسعه داده‌اند که موزیکال است، آواز می‌خواند، شعر می‌گوید و ملودی تنظیم می‌کند؛ این ربات مبتنی بر هوش مصنوعی قرار است نخستین کنسرت خود را نیز برگزار کند. به گزارش فارس، شیمون یك ربات موزیکال است که نخستین بار سال ۲۰۱۷ رونمایی شد و اکنون او یاد گرفته آواز بخواند، شعر بنویسد و ملودی‌های خودش را بسازد. نخستین تك آهنگ Shimon با نام Into Your Mind طرفداران زیادی را به خود جذب کرد و حالا باید منتظر نخستین آلبوم و کنسرت آن بود. شیمون کارآیی خود را به همان روشی که سایر ربات‌های خلاق انجام می‌دهد، با تغذیه مقادیر زیادی از داده‌های نمونه انسانی می‌آموزد. شیمون ۵۰ هزار متن آهنگ از موسیقی سبك جاز، پراگ راك و هیپ ـ هاپ را ذخیره کرده است.

قشنگ‌ترین اپیدمی دنیا

علی رئوف

چه آن شب‌هایی که فردایش امتحان ریاضی داشتیم و دو زانو می‌نشستم جلوی اخبار بلکه خبر بارش برف و تعطیلی مدارس را بگوید، چه آن وقت‌هایی که مادربزرگم به آسمان چشم می‌دوخت و می‌گفت: هوا هوای برفه! و چه حالا که وضع ساعتی آب و هوا را از روی تلفن همراه چك می‌کنم، من همیشه منتظر برف بوده‌ام. حتی حالا که مردم می‌نشینند پای پیش‌بینی وضع هوا که ببینند کی هوا گرم می‌شود و از شر فراگیری این ویروس خلاص می‌شویم، من به برف فکر می‌کنم. به آن صبح‌هایی که بلند می‌شوی و می‌بینی همه جایك دست سفید شده. حالا که مردم نگران اپیدمی کرونا هستند، من هنوز معتقدم: برف قشنگ‌ترین اپیدمی دنیاست.

یک روز برفی در کرج | عکس: خبرگزاری صدا و سیما

برش سرد

دیدار ملاله با گِرتا

ملاله یوسف‌زی، برنده جایزه صلح نوبل و از چهره‌های فعال در حوزه توسعه تحصیل و دانش در پاکستان که سال ۲۰۱۲ توسط گروه طالبان هدف گلوله قرار گرفت عکسی از خود به همراه گرتا تونبرگ فعال محیط زیست منتشر کرد. به گزارش فرارو، به نظر می‌آید این عکس را در دانشکده لیدی مارگارت هال دانشگاه آکسفورد گرفته‌اند. یوسف‌زی در این دانشکده فلسفه، سیاست و اقتصاد می‌خواند. این عکس در عرض یك ساعت در اینستاگرام بیش از صد هزار بار لایك گرفته است. ملاله یوسف‌زی طی گذشت هفت سال از ترور توسط طالبان، امروز تبدیل به یک فعال حقوق بشر در حوزه مبارزه با افراطی‌گرایی طالبان و توسعه حق آموزش و زندگی دختران و زنان پاکستان، افغانستان و دیگر مناطق و کشورهای تحت‌نفوذ گروه‌های افراطی مانند طالبان و بوکوحرام شده است.

مقطع حساس کنونی

پرسش و پاسخ دختربچه زیرك و معلم خداناباور

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

در شهری از کشورهای همسایه دختر کوچکی زندگی می‌کرد که بسیار تیزهوش و زیرك و دارای سواد رسانه‌ای و هوش اجتماعی بالا بود و نزد همکلاسی‌های خود به دانایی و حاضرجوابی شهرت داشت. دختربچه حاضرجواب در یکی از مدارس غیرانتفاعی مشغول به تحصیل بود و از آنجا که معلمان مدارس غیرانتفاعی مراحل دشوار و تعیین‌کننده گزینش مدارس دولتی را طی نمی‌کردند، در این مدرسه معلمی مشغول تدریس بود که باورهای خداناباورانه و آتئیستی داشت و گاهی اوقات در کلاس درس به تناسب مباحث مطروحه به تمسخر باورهای عمومی می‌پرداخت تا آن‌که دختربچه زیرك تصمیم گرفت یك‌بار جواب او را بدهد و او را خجالت‌زده کند. هنگامی که درس معلم درباره پستانداران آبزی بود، معلم گفت: نهنگ نمی‌تواند انسان را ببلعد. وی در پاسخ پرسش یکی از دانش‌آموزان که پرسید: با این هیکلش چرا پس؟ گفت: این امر از نظر علمی غیرممکن است. چراکه نهنگ‌ها به‌رغم این‌که پستانداران عظیم‌الجثه‌ای هستند، حلق و حنجره کوچکی دارند و نمی‌توانند موجودی به‌اندازه انسان را ببلعند. در این هنگام دختربچه زیرك از جا برخاست و پس از اجازه‌گرفتن از معلم گفت: در اعتقادات ما هست که حضرت یونس از انبیای الهی توسط نهنگ بلعیده شد. معلم گفت: همان‌گونه که گفتم از لحاظ علمی ممکن نیست یك نهنگ بتواند یك انسان را ببلعد. دختربچه گفت: اما ما باور داریم که چنین اتفاقی افتاده است. معلم گفت: باورهای شما غیرعلمی است و از همین‌رو من به آنها باور ندارم. دختر گفت: ایرادی ندارد. وقتی به بهشت رفتم واقعیت ماجرا را از حضرت یونس خواهم پرسید و به شما خواهم گفت. معلم که عصبانی شده بود گفت: اگر حضرت یونس به جهنم رفته بود چی؟ دختربچه گفت: در آن‌صورت شما از او بپرسید و به من بگویید. در این لحظه شاگردان خندیدند و معلم که در برابر حاضرجوابی دختربچه کم آورده بود زیر لب به باعث و بانی‌اش فحش داد و سپس از دانش‌آموزان خواست سؤال‌های دیگر را برای آخر کلاس، بگذارند و در روند کلاس اخلال ایجاد نکنند.

تشخیص استرس آسان‌تر شد

یك دانشمند آمریکایی به‌تازگی یك سنسور بی‌سیم تولید کرده که می‌تواند سطح استرس را به‌طور دقیق تشخیص دهد.

به گزارش فارس، این سنسور می‌تواند سطح کورتیزول که معمولا به عنوان هورمون استرس بدن تصور می‌شود را تشخیص دهد.

توسعه وسیله‌ای ارزان و دقیق برای اندازه‌گیری کورتیزول می‌تواند امکان نظارت گسترده‌تر و آسان‌تر استرس را فراهم و به کنترل تبعات ناشی از استرس کمك کند. این سنسور که توسط وی گائو، استادیار مهندسی پزشکی در موسسه فناوری کالیفرنیا ساخته شده، از گرافن ساخته شده و ورق آن مانند کربن است.